

KALF

MYRTHE V/D MEER



the house of books

Disclaimer:

Dit boek is een werk van fictie. Geen der personages, gebeurtenissen of locaties voldoet dan ook op eniger wijze aan de strenge eisen der moderne realiteit.

Copyright tekst © 2013 Myrthe van der Meer en The House of Books, Vianen/Antwerpen
Deze uitgave is tot stand gekomen door bemiddeling van Sebes & Van Gelderen Literair Agentschap, Amsterdam
Motto's: © Herman en Wilfried Finkers

Omslagontwerp
Bloemendaal & Dekkers, / Myrthe van der Meer
Omslagillustratie
xxx
Opmaak binnenwerk
ZetSpiegel, Best

www.thehouseofbooks.com
www.myrthevdmeer.nl

ISBN 978 90 443 4293 2
ISBN 978 90 443 4294 9
D/2013/8899/150
NUR 301

All rights reserved.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

‘Wij willen u de hand lezen.’

‘Wat kost dat?’

‘Vijf gulden per voorspeld jaar.’

‘Ik wil een voorspelling voor mijn hele leven.’

‘Dat is dan twee vijftig.’

Uit Herman Finkers, *Macbeth*

I

Snelweg

Misschien was hij wel dood.

Jurgen tuurde naar het stipje in zijn achteruitkijkspiegel en voelde hoe de tevredenheid zich door zijn lichaam verspreidde.

Het zou zomaar kunnen. Sterker nog, het gebeurde waarschijnlijk tientallen keren per dag, zo niet vaker, als je stilstond bij de gigantische hoeveelheid mensen die dagelijks door het luchtruim schoten.

Hij wierp een vluchtige blik over zijn schouder, drukte het gaspedaal in, negeerde het getoeter achter hem en schoof naar de linkerbaan van de stoffige snelweg. De zilveren stip schoof uit de achteruitkijkspiegel en leek even opgelost te zijn in het niets. Toen verscheen ze weer, nu in de zijspiegel, gebutster dan voorheen, maar al duidelijk groter.

Zonder zijn ogen van het schouwspel af te halen greep Jurgen de beker van het dashboard. Hij nam een slok koffie en kauwde op de kartonnen rand. De stip boven de stoffige snelweg groeide en het orangerode avondlicht begon uitdagend te blikkeren op de plek waar de vleugels uit het vliegtuig groeiden.

Hij zette de beker terug en knikte.

Het was niet onmogelijk.

Het was zelfs niet onwaarschijnlijk.

Het zou zomaar kunnen dat als hij op Schiphol arriveerde, hij in plaats van een levend lichaam een keurig stapeltje formulieren overhandigd zou krijgen met daarop ergens onderaan in stemmig zwart: DOA. *Dead on arrival*. Waarom niet? Een trombosebeen hier, een bloedpropje daar... Bij een man op die leeftijd was alles mogelijk. Jurgen knikte. Het zou kunnen. Dat zou dan ook meteen de eerste en laatste keer zijn dat Onno Kapteijns iets goeds voor hem deed.

Met een vage glimlach strekte hij zijn hand naar buiten, voelde de wind die de auto voor hem opwekte en streekte liefkozend de lak.

Hoe zeiden ze dat ook alweer? *Met onze deelneming? Gecondoleerd met uw verlies?* Jurgen zag haar al helemaal voor zich – een stewardess? Nee. Ze had weliswaar hetzelfde pakje aan, dat strak gesneden jasje en de rok tot net onder de knie, maar dan uitgevoerd in een ingetogen donkerblauw, met een wit zijden sjaaltje om haar hals en een ernstige uitdrukking op het mooie, bleke gezichtje. Jurgen knikte tevreden – bijna minzaam, om dat woord ook maar eens te gebruiken. Hij voelde hoe zijn lichaam breder werd, zijn spieren zwaarder, het hoofd licht gebogen; de mens die de klap van het verlies van een dierbare onderging door een moment toe te geven aan de zwaartekracht – maar altijd beheerst, altijd waardig!

Hij wierp een blik op de auto's om hem heen, sloot zijn ogen en tastte in gedachten zijn lichaam af; de stand van zijn schouders, de spanning op zijn gezicht, woog het gewicht van zijn voorhoofd en de zwaarte van zijn kaak. Toen keek hij op en bestudeerde voorzichtig, zonder zijn uitdrukking te veranderen, het resultaat in de spiegel. Hij knikte. Ernstig, aangedaan, gebroken, maar waardig. Deze houding voldeed. Hij zag hoe zijn gezicht openbrak in een glimlach die hem op slag tien jaar jonger maakte. Het was een transformatie die hem altijd met plezier vervuld had, maar nu verkrampen zijn handen en keek hij abrupt weg.

Niet nu.

Een blik in de zijspiegel leerde dat het vliegtuig al bijna de helft lager in de lucht hing. Geen probleem, hij was er klaar voor. Geconfronteerd met Onno's mogelijke einde voelde hij zich opvallend energiek en daadkrachtig. Maar dat hoorde je wel vaker, dat een confrontatie met de dood de mens niet alleen confronteert met zijn eigen sterfelijkheid, maar ook met het feit dat hij nog leeft. Hoelang dat ook nog moge duren.

Hij greep zijn zonnebril van het dashboard en zette die tussen zijn wild opwaaiende blonde lokken, controleerde het effect ervan even in de spiegel en haatte zich daar een moment om.

Nee, Onno's dood zou geen enkel probleem zijn. De pathos van de jonge Hamlet gecombineerd met de sterfscène uit zijn laatste film – zelfs als het subliem werd uitgevoerd, bleef tragiek toch altijd een beetje het standaardwerk. De zogenaamde eenzaamheid der ongelukkigen stond in schril contrast met de miljarden stervelingen die er op elk willekeurig moment aan leden, terwijl geluk toch meer weggelegd leek voor de... Nou ja, de *happy few*.

Het had hem altijd verbaasd: acteer geluk en het voelde voor de kijker al snel overdreven, maar als je in het kader van ernstig psychisch leed een halfuur zwijgend naar een bloempot keek, schreven de recensenten over een diep invoelbaar leed. En dus zou hij vandaag diep zijn. Diep en invoelbaar. Misschien zelfs nog ergens een brekende stem, een verloren zucht en een dappere traan, en dan hup, dat ouwe lijk die kist in en nog voor het eind van de dag met hetzelfde vliegtuig weer terug naar de Verenigde Staten.

'En dan zonder die lach,' zei hij met een bestraffende blik in de spiegel.

Het spiegelbeeld keek grijnzend terug.

'Dus, Onno Kaptejns,' mompelde hij, 'vanaf nu ben je op mijn territorium.'

Hij blikte kort in de zijspiegel. Toen hij zag dat de grote zilveren

vogel nog steeds in de lucht hing, nog steeds dezelfde koers aanhield en niets van zijn gedachten gemerkt leek te hebben, voelde hij hoe de grimmigheid zijn lichaam verliet en zijn spieren zich in het kuipje van de stoel ontspanden. Hij streek even over het dashboard en liet de rode motorkap toen met een fel gevoel van trots terugzakken naar de rechterbaan. De motor sputterde even tegen, maar bromde vervolgens tevreden verder. Leeftijd was geen excuus: ook een oldtimer kon zich gedragen.

Dat zou ook meteen de eerste en de laatste levensles zijn die hij Onno zou leren.

Hij negeerde een protesterend getoeter achter hem toen hij weer van baan veranderde, met één hand aan het stuur en zijn blik gericht op het schitterende beest dat naast hem de landing inzette. Heel even klonk er niets anders dan het warme gebrom van het verkeer om hem heen. Toen brak de grote zilveren buik door de horizon en klonk het gierende geluid van straalmotoren die zich schrap zetten voor de landing en al het andere geluid uit de omgeving wegzogen tot er niets overbleef dan een oorverdovend gebulder.

Fronsend volgde hij het vliegtuig dat nu zijn hele spiegel in beslag nam, toen via de zijruit en voorruit naar het einde van de landingsbaan raasde – maar zelfs op de grond nog hoog boven iedereen uit-torende.

Typisch, dacht Jurgen. Typisch iets voor Onno om zelfs vanuit het hiernamaals nog boven alles en iedereen uit te moeten torenen.

Aan de andere kant: misschien was hij wel niet dood.

Misschien was het niet eens zijn vliegtuig.

Jurgen overwoog de gedachte een moment. Toen liet hij zijn zonnebril voor zijn ogen zakken en gaf vol gas, terwijl de grote, gevallen vogel aan het einde van de landingsbaan met een vreemde, logge waardigheid een bocht inzette en aan de lange taxirit naar de gate begon.

2

Schiphol

Jurgen slikte, maar zijn mond bleef droog. Voor hem lag het hart van de luchthaven. De centrale hal. De hel.

Hij klemde zijn kiezen op elkaar en stapte de draaideur in. Aan de andere kant deed een bruinverbrand meisje met dreadlocks hetzelfde in tegenovergestelde richting. Even keek ze op – was hij niet die acteur die...? – maar verloor haar interesse toen ze stuitte op het donkere schild van zijn zonnebril. Hij wou dat hij haar kon volgen, meedraaien met de deur weer terug naar buiten, weg van de luchthaven, ver weg van hier.

Duizelig bleef hij staan. Die zoete, weeïge geur van schoonmaakmiddelen en desinfectans, alsof afscheid een ziekte was die zo grondig mogelijk weggewerkt moest worden.

‘Je staat in de weg.’

Een koffer bonkte tegen zijn knieholtes en voor hij het wist, was hij al halverwege de hal geduwd. Hij ontweek een groep toeristen en staarde naar het bord met de aankomsttijden. De vlucht uit New York was net gearriveerd. Onno was op tijd. Het wachten was begonnen.

Hij keek om zich heen en merkte dat hij steeds weer zijn adem in-

hield. De misselijkmakende geur van vertrek. Onbewust greep hij naar zijn pols. Toen hij weer de lege plek voelde waar jaren geleden het touwtje had gezeten, schudde hij met een vage glimlach zijn hoofd. Hij was bijna dertig, maar nog steeds joegen vertrekkende mensen hem de stuipen op het lijf.

Verlatingsangst, had de ene psycholoog al jong geconcludeerd.

Verliestrauma, zei de ander.

Onzin, had Anna gezegd, jij bent een acteur.

En ze had haar arm om hem heen geslagen en hem na school naar het kleine station diep in het Friese platteland gebracht, hem met zijn broodtrommel op een bankje op het perron gezet en gewezen naar de mensen om hen heen die vertrokken en arriveerden, elkaar verlieten en in de armen vielen.

‘Zij kunnen misschien iets wat jij niet kunt,’ had ze gezegd, ‘maar jij kunt iets wat zij niet kunnen: dit leren. Je moet hier doorheen, jongen. Als je dit kunt, kun je alles.’ En toen was ze vertrokken.

En natuurlijk hoorde hij later, veel later, dat Anna zo ongeveer alle spoorwegmedewerkers en de meneer van de bloemen en de mevrouw van de kiosk had omgekocht om hem in de gaten te houden, en natuurlijk reisde hij nu de hele wereld over, maar toch... Dat wat hem het meest was bijgebleven, was het moment dat ze hem na een uur weer ophaalde en hij huilend wegdook in haar armen, grootmoeder en kleinkind, met tussen hun armen niets dan dat verstikkende gevoel van verlies. Want hoe goed hij de paniek ook leerde te maskeren, zijn ouders kreeg hij er niet mee terug.

Alleen Onno.

Jurgen rechtte zijn rug. Degene op wie hij het minst zat te wachten kwam nu, na al die jaren, ineens weer terug. Hij snoof. Nog een paar minuten en dan was het wat hem betreft een kwestie van dat ouwe lijk zo snel mogelijk in de auto harken en hoe efficiënter, hoe...

Plotseling keek hij op. Na al die jaren... Hoe oud was Onno eigen-

lijk? Eind zeventig? Tachtig? Wie zei dat hij na zo'n lange reis nog op eigen benen de auto haalde? Een rolstoel! Dat had hij nodig!

Met hernieuwde energie wurmde hij zich tussen een groep congressangere door. Hij omzeilde een roedel backpackers en liep toen naar een verlaten kantoortje met daarnaast, als roestvrijstalen karkassen op een olifantenkerkhof: de rolstoelen.

Fronsend bleef hij staan. Hij duwde met zijn voet tegen een felgeel frame. Het kraakte. Toen haalde hij zijn schouders op. Wilde je dat iemand onzichtbaar werd, dan moest je hem in een rolstoel stoppen. Eerste les op de toneelschool. Een *low key* gebeuren, was dat niet precies waar Onno om had gevraagd? Jurgen grijnsde breed. Dat was dan het enige waar ze het over eens waren. Hij gooide twee euro in het slot en trok het voorste karkas uit de kudde. Het haakte een ogenblik weerspanning een voorwielje achter dat van een lotgenoot, gaf zich toen gewonnen en liet zich in zwijgende stompzinnigheid voortduwen.

Met een herwonnen optimisme liep Jurgen met de rolstoel de hal door, controleerde voor de zekerheid nog kort waar hij moest zijn en sloeg toen de hoek om richting de aankomsthal. De stop kwam totaal onverwachts. Geschokt draaide hij zich om, maar voor hij wist wat er gebeurde was hij omsingeld door vrouwen die zich opgefokt boven op hem stortten.

Hij deinsde achteruit, met de rolstoel als schild voor zich uit.

'Dames, dames!' riep hij en hij duwde de donkere glazen steviger voor zijn ogen. 'Ik moet eerst iemand ophalen, maar straks zal ik...'

'Ja hallo, als je gewoon blijft staan, doe dat dan ergens anders!'

Een stevige veertiger wurmde zichzelf tussen de rolstoel en de muur en schopte hem niet helemaal per ongeluk tegen zijn hielen.

'Sorry hoor, maar mag ik erdoor?' riep een ander.

Een elleboog tussen zijn ribben, een ruk aan de rolstoel en toen stroomden de vrouwen verder de gang in zonder hem nog een blik waardig te gunnen. Verbijsterd keek Jurgen naar de gang. Tenminste,

waar vijf minuten geleden nog een gang was geweest, een brede bovendien. Maar waar eerst nog een oase van rust was geweest, drongen tieners, volwassenen, mannen en vrouwen van alle leeftijden zich nu met gretige blik door de massa zodat de gang veranderde in een kolkende rivier vol zwetende, spartelende zoutwaterbeesten die maar één enkel doel hadden: naar voren!

Verrast liet Jurgen zich in de stroom meevoeren en besepte dat het niet uitmaakte of hij zijn bril ophad of niet: het ging hier niet om hem. Dit was groter dan hij.

‘Rolstoel, mensen!’ riep hij boven de stemmen uit. ‘Hete koffie! Laat de rolstoel er even door!’

Het had geen enkel effect. Hij probeerde tevergeefs een glimp op te vangen van de grote schuifdeuren voor hem, nog maar tien meter van hem vandaan, de plek waar Onno over een paar minuten zijn leven in zou stappen.

Jurgen staaarde naar het wrakkige frame voor hem. Er waren moorden gepleegd met minder.

‘Oké,’ gromde hij. ‘Dan vragen jullie er ook om.’

Hij klemde zijn kaken op elkaar, zette af en duwde de rolstoel toen rücksichtslos de mensenmassa in. Een eitje voor iemand die zijn eigen stunts deed. Hij wrikte met de wieltjes het woud aan benen open, gebruikte de voorkant als stormram, schampte dijbenen met de leuning en gebruikte strategisch zijn schoen als een kuit wel heel hardleers bleef staan.

Een duw, een laatste vloek en ineens was er lucht, ruimte: een halve cirkel van enkele meters in doorsnee die zich om de grote, glazen schuifdeuren had gevormd.

Jurgen voelde hoe zijn spieren zich aanspannen.

Achterin de mensenmassa klonk een opgewonden gekakel, maar vooraan werd het stil: de intense, gespannen stilte van een roofdier dat weet dat de val gezet is en de prooi langzaam voelt naderen...

Met een aanzwellend gevoel van onheil keek Jurgen om zich heen.

De kudde achter hem was al erg genoeg, maar aan de andere kant van de cirkel ontwaarde hij nu ook het zwaardere geschut, de grote camera's, de microfoons: de pers.

Tot zover *low key*, dacht hij grimmig. Haastig pakte hij zijn telefoon, maar het was al te laat. Even nog bleef het stil. Toen klonk er een klik. De deur schoof open. De mensenmassa golfde naar voren en een hel wit licht van tientallen flitsers explodeerde waardoor de schaduwen verbleekten onder het extatisch gegil. Jurgen sloot zijn ogen.

Hij hoefde niet eens te kijken om te weten wie daar naar buiten stapte.